

Вяра

02.09 по еретическия, †20 август по православния календар - Свети пророк Самуил. Светите Севир и Мемнон и с тях още 37 пловдивски мъченици

Житие на светия пророк Самуил (XI в. пр. Р.Х.)

Св
ети пророк Самуил.
Фрагмент от стара
стенопис. Косово,
Сърбия

Преди Израилските царе, във времето, когато Божият народ се управлявал от съдии, живял един човек, на име Елкана. Той произхождал от Левиевото коляно и живеел в частта на Ефрем, в града, наричан Рамат (Рама), разположен на една планина с име Спера. По-късно този град бил наречен Арматем и Ариматея, откъдето родом бил по-късно Иосиф,

който предал на погребение пречистото тяло на нашия Господ Иисус Христос. Елкана имал две жени. Името на едната било Ана, а на другата - Фенана. Фенана раждала деца, а Ана била неплодна. Елкана обаче обичал Ана повече, отколкото Фенана, заради което Фенана ненавиждала Ана и често я оскърбявала. Като понасяла притеснения от ненавистницата си, Ана скърбяла за бездетството си и често плачела от скръб. Всяка година Елкана ходел за големите празници заедно с двете си жени в Силом (така се наричала планината и градът), за да принесе жертви и молитви на Господ Бог Саваот, понеже до построяването на храма в Иерусалим там се намирал ковчегът Божий и там отивали всички Израилеви колена да се поклонят на Бог. По това време свещеник, а заедно с това и Съдия Израилев, бил един мъж, на име Илий, който имал двама сина, Офни и Финеес.

Веднъж Елкана, като дошъл с жените си в Силом и принесъл жертва на Бога, дал от принесеното в жертва една част на Фенана и специална част на всяко от децата ѝ, а на Ана - само една част, тъй като тя нямала деца. Фенана започнала да се надсмива над нея и да я упреква. Ана била много огорчена и от упреците на Фенана, и от безплодието си. Тя плачела, не се хранела и от силна скръб, че Господ е заключил утробата ѝ, не ѝ е дал деца, и чрез това е станала предмет за хули от Фенана, изпаднала в изтощение. Тогава мъжът ѝ, Елкана, ѝ казал:

- Ана, какво ти е? Защо плачеш, защо не ядеш и с такава силна скръб изсушаваш сърцето си? Не съм ли аз за тебе по-добър от десет деца?

Но Ана нямала сили да се утеши. След като вдигнали трапезата, тя станала и отишла в Силом, в храма Господен. Свещеникът Илий седял по това време на свещеническото си място пред прага на вратите към храма Господен. Като застанала пред храма, Ана се поклонила на Господа и

заплакала от скръбта на сърцето си. Тя започнала да се моли, като тайно говорела така:

- Адонаи Господи Саваот! Ако Ти милостиво погледнеш на смирението на Твоята рабиня и Си спомниш за мене, като ми дадеш дете от мъжки пол, ще го принеса в дар на Тебе, за да Ти служи през всички дни на живота си. Няма да пие вино или друга опияняваща напитка и бръснач (както било по обичай у назореите) няма да се докосне до главата му.

Докато Ана дълго се молела така пред Господа, свещеникът Илий гледал устата ѝ. Тъй като тя говорела в сърцето си, а устата ѝ само се движели, а глас не се чувал, Илий я помислил за пияна и ѝ казал:

- Докога ще стоиш пияна тук? Отдалечи се от Господното място и изтрезней.

- Не, господине - отвърнала му Ана, - аз не съм пияна, но съм жена, измъчена от голяма скръб. Не съм пила вино или някоя опияняваща напитка, но излях душата си пред Господа. Не ме предавай на дъщерите Израилеви за присмех, понеже от голяма мъка и скръб говорих досега.

Тогава Илий отвърнал на тези ѝ думи:

- Иди си смирно. Бог Израилев да изпълни всяка твоя молба, с която Го помоли.

- Аз съм твоя рабиня - казала Ана - и намерих милост в очите ти.

След това Ана се върнала при мъжа си, яла и пила с него и лицето ѝ вече не било така печално, както преди. На другия ден, като станали рано и се поклонили на Господа, те се върнали у дома си. И погледнал Господ на смирението на Ана, като чул молитвата ѝ и развързал неплодието ѝ. Ана заченала,

а когато дошло време, родила син и му дала име Самуил, което ще рече: “изпросен от Бога”.

Скоро настъпил празникът, в който мъжът на Ана по обичая си ходел с цялото си семейство при Господа в Силом, за да принесе жертвите и молитвите си на Бога и даде десятък от плода на земята си. Ана казала на мъжа си:

- Сега аз няма да дойда с теб в Силом, но ще остана у дома, докато не отхраним младенеца, а когато го отбия, ще отида да се явя пред лицето Господне и да изпълня обета, който дадох на Господа: нека моят син да остане завинаги да Му служи:

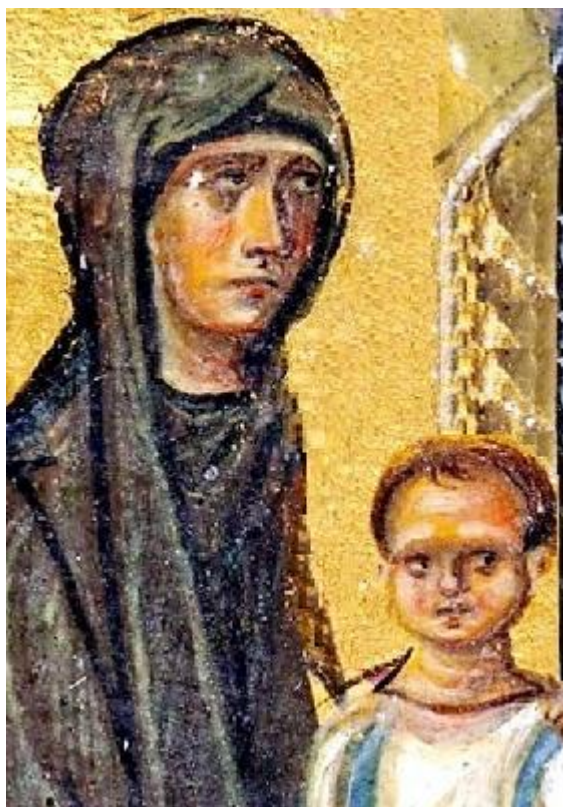
Мъжът ѝ отвърнал:

- Направи както ти е угодно и нека Господ изпълни словото, което излезе от устата ти.

Ана останала у дома и не ходила три години в Силом при Господа, докато не отбила от гърдите си младенеца Самуил, понеже еврейските майки според обичая кърмели младенците три години.

След като Самуил бил отбит, Ана, заедно с него и мъжа си, отишла в Силом. Те повели за жертва три телци, взели три мери пшенично брашно и мех с вино. Като стигнали в Силом, влезли в дома Господен, и детето с тях. Ана принесла детето в дар на Господа, както обещала, и като го предала на свещеника Илий, казвала:

- Аз съм същата тази жена, която преди три години ти видях да се моли тук на Господа да развърже неплодието ѝ. Господ изпълни молбата ми и ми даде ето това дете, което просех от Него. Сега аз го давам на Господа, както обещах, за да Му служи през всички дни на живота си.

*Света Пророчица Анна със сина си, Свети Пророк Самуил.
Фрагмент от стара Ромейска миниатюра*

С тези думи Ана предала в ръцете на свещеника детето си и се поклонила на Господа, а мъжът ѝ Елкана му връчил за жертва принесените дарове (1Цар., 1 гл.).

Тук Ана се изпълнила с пророчески дух и възпяла Господа:

“- ...Зарадва се сърцето ми в Господа, въздигна се рогът ми чрез моя Бог; широко се разтвориха устата ми против моите врагове, защото се радвам поради спасението Ти. Никой не е тъй свят като Господа; защото няма друг, освен Тебе; и няма твърдиня като нашия Бог. Не продължавайте да говорите думи надменни; дръзки думи да не излизат из устата ви; защото Господ е Бог на знанието, и делата Му са обмислени. Лъкът на силните се пречупва, а слабите се

със сила препасват; ситите работят за хляб, а гладните почиват; дори безплодната ражда седем пъти, а многодетната изнемощява. Господ умъртвява и съживява, сваля в преизподнята и изважда; Господ прави човека сиромаш и богат, унижава го и го въздига. От праха Той подига бедния, от калта възвишава сиромаша, като го туря да седне с велможите, и им дава в наследство престола на славата; защото у Господа са основите на земята, и Той върху тях утвърди вселената. Стъпките на Своите светии Той пази, а беззаконните изчезват в тъмнината; защото не чрез сила човек е як. Господ ще затрие, които се препират с Него; от небесата ще загърми върху тях. (Господ е свет. Да се не хвали мъдрият с мъдростта си, да се не хвали силният със силата си, да се не хвали богатият с богатството си, но оня, който желае да се хвали, нека се хвали с това, че разумява и знае Господа.) Господ ще съди краищата на земята, ще даде сила на Своя цар и ще въздигне рога на помазаника Си" (1Цар.2:1-10).

Тези думи сега често се пеят в църква.

Като свършили благодарствените жертви и молитви, Елкана и Ана се върнали у дома си, а тригодишния Самуил оставили на Господа при свещеник Илий, тъй като не пожелали вече да вземат при себе си този, когото веднъж са връчили на Бога. И от това време момчето се възпитавало при Божия храм, учило се на грамотност и служение при Божията светиня под наблюдението на Илий. Майката често идвала в Силом с дарове за Бога, като носела дрехи на сина си и се радвала за него, като го виждала да расте и да служи в свещеническа ленена одежда в Господния храм. Свещеникът Илий го обичал заради усърдието му в служението и предвиждали в него даденото му от Бога дарование. Илий благословил родителите

на Самуил и казал на Елкана:

- Да ти даде Господ деца от мене вместо Самуил, когото принесохте в дар на Бога.

След това Господ отново изпратил милост за Ана и тя започнала да ражда синове и дъщери, а Самуил в това време възраствал не само тялом, но и по разум и бил в благоволение пред Господа и пред хората.

Свещеникът Илий бил стар, а синовете му, Офни и Финеес, били порочни хора. Както и синовете на беззаконниците, те не познавали Бога и не съблюдавали свещеническия дълг. Те причинявали обиди на принасящите жертви, като взимали за себе си по-добрата част и допускали поругание над жените, идващи в храма Господен за молитва. От тях излизала съблазън и обида за целия Израил, понеже те извършвали и много други несправедливости. За това чувал баща им, Илий, но не ги наказвал с побой и отлъчване. Той ги уговарял само с думи да прекратят лошите си постъпки, но те не го слушали. И Господ се разгневил не само на порочните синове, но и на баща им за това, че не ги наказвал по подобаващ начин за престъпленията им, макар и сам да бил непорочен. Господ поискал да погуби Илий и синовете му заедно с целия им дом и изпратил един неизвестен пророк да му каже:

- Аз избрах дома на отца ти от всички израилски домове за служение пред Мене, в Моя храм, но ти пренебрегна честта, която Аз ти дадох, и оказа предпочитание на синовете си пред Мене, понеже допускаше да извършат беззакония пред Мене. Затова Аз ще отнема тази чест от твоя дом, понеже Аз прославям само тези, които Мене прославят, а тези, които Ме безславят, ще посрамя. Ето, настъпват дни, когато Аз ще изтребя потомството ти и потомството на баща ти. Знамение за настъпващото върху твоя дом наказание за теб ще бъде това, че синовете ти в един ден ще умрат от меч. И вместо тях Аз ще

поставя свещеник, верен на Мене, който всичко ще извършва по сърцето Ми (1Царств. 2:10-36).

Такова пророчество имал Илий по времето, когато Самуил бил още малко момче, но и след това пророчество той не се постарал да обуздае синовете си с действително наказание, а продължавал да ги вразумява само с думи и развратените синове не се бояли от баща си. Бог, Който все повече се разгневявал, приближавал наказанието и за втори път го предсказал на Илий чрез Самуил по следния начин:

Когато Самуил бил на дванадесет години и служел на Господа при свещеник Илий, случило се, че една нощ, когато Илий почивал на своето специално място в притвора на храма Господен и очите му започнали да натежават от сън, а Самуил спял в храма Господен, където се намирал Божият ковчег, светилникът още горял. И въззовал Господ от страната на вътрешната завеса, като казал:

- Самуиле, Самуиле!

Като се събудил веднага, Самуил отговорил:

- Ето ме!

И изтичал при Илий и казал:

- Ето ме! Ти ме повика.

Но Илий казал:

- Не съм те викал, синко мой! Върни се и си легни.

Самуил отишъл и си легнал. Но Господ повторно го повикал:

- Самуиле, Самуиле!

Самуил станал, изтичал при Илий и за втори път му казал:

- Ето ме! Ти ме вика.

Но свещеникът казал:

- Не съм те викал, синко. Иди си легни.

Тогава Самуил още не познавал гласа на Господа, и още не било му се открило словото Господне.

Викнал Господ към Самуил трети път. Той станал и отишъл при Илий и рекъл:

- Ето ме! Ти ме вика.

Тогава Илий разбрал, че Господ вика момчето. И рекъл Илий на Самуила:

- Иди си легни и когато (Зовящият) те повика, ти кажи: говори, Господи, понеже Твоят раб слуша.

И отишъл Самуил и легнал на мястото си. И дошъл Господ, застанал и викнал, както първия и втория път:

- Самуиле, Самуиле!

Като се събудил и бързо скочил, Самуил казал:

- Говори, Господи, понеже Твоят раб слуша.

И Господ казал на Самуил:

- Ето, ще извърша в Израиля дело, за което, който чуе, ще му писнат и двете уши. В оня ден аз ще изпълня над Илия всичко, що Съм говорил за дома му. Аз ще почна и ще свърша. Аз му обадах, че ще накажа дома му навеки за оная вина, дето той знаеше, как синовете му безчествуват, и не ги обуздаваше; и поради това кълна се пред дома на Илия, че вината на Илиевия дом няма да се заглади навеки нито с жертви, нито с хлебни приноси.

Тези думи на Господа Самуил слушал с трепет, и когато Господ свършил, той пак заспал и спал до сутринта. Станал рано и отворил вратите на дома Господен. Самуил се боял да обади на Илий за това видение. Но Илий повикал Самуил и му казал:

- Сине мой, Самуиле! Какво ти говори Господ? Моля те, не скривай от мене.

И с клетва изискал от момчето да не скрива от него нито една дума от Божиите слова. Тогава Самуил му разказал всичко, което чул, и не скрил нищо. Илий със смирение казал:

- Той е Господ; каквото Му е угодно, това да направи.

Но Илий вече нямал сили да обуздае и изправи синовете си, понеже бил много стар и синовете му свършено не се бояли от него. А Самуил от ден на ден възраствал и укрепвал духом и благодатта Божия се умножавала в него. Господ бил с него и той говорел пророчески думи и нито една от тези думи не оставала неизпълнена. И разбрал целият Израилски народ, че Самуил е пророк на Господа (1Царств. 3).

След като минало известно време, дошло Божието наказание върху дома на Илий, а заедно с това и върху целия израилски народ, понеже прогневили Бога не само синовете на Илий, но и израилтяните. Макар и не всички, но много от тях, като придобили навик от езичниците към идолопоклонство, не го оставили и, служейки на Господа, истинския Бог, в същото време принасяли жертви на идолите и с това разгневили своя Бог. Но дълготърпеливият Бог търпял греховете на народа, докато не Го оскърбили синовете на Илий, които били свещеници и управители на израилския народ. А когато със своите беззакония те възбудили Бога към гняв и наказание, тогава праведният Съдия и Въздаятелят, като Си спомнил и греховете на народа, наказал всички заедно, понеже заедно с

началниците, Бог подложил на наказание и подчинените. И греховете на народа не така скоро възбуждат към гняв Бога, както греховете на тези, които Той е поставил за началници и управители на народа.

Филистимците излезли на война с израилтяните. Като встъпили в бой, израилтяните били победени и от тях паднали четири хиляди човека. И казали един на друг старейшините:

- За какво ни порази днес Господ пред чуждоплеменниците? Да вземем от Силом ковчега на нашия Господ Бог и да го донесем в нашия стан. Нека той да бъде с нас по време на войната ни с филистимците и да ни спаси от ръцете на нашите врагове.

Като решили това, те изпратили в Силом да вземат оттам ковчега на Бога, седящ на херувими, а при ковчега били двамата сина на Илий, Офни и Финеес. Когато ковчегът Господен пристигнал в стана, целият Израил от радост вдигнал такъв силен вик, че замята застенала. Филистимците чули този вик и казали:

- За какво ли са тези гръмки викове в еврейския стан?

И узнали, че ковчегът Господен е пристигнал в Израилския стан. Те се уплашили и казали:

- Бог е дошъл в стана при тях, за да воюва с нас. Горко ни! Кой ще ни избави от ръцете Му? Понеже Той порази египтяните с всякакви порази. Но нека се укрепим, мъже, филистимци, и мъжествено да се сражаваме с евреите, за да не им бъдем роби, както са те у нас.

Като се ободрявали един друг с такива думи, филистимците мъжествено застанали срещу евреите. Станала голяма битка и филистимците, вместо да бъдат победени, победили евреите. Тъй като Бог бил разгневен, светинята не помогнала, понеже

където идва Божието наказание, то не щади и самата светиня. Филистимците надвили израилтяните, убили тридесет хиляди техни воители и взели в плен Божия ковчег. Убили и стоящите при него синове на Илий. По такъв начин, според Божието слово, те и двамата паднала от меч.

Така Бог наказва подчинените за греховете на началниците и заради порочните постъпки на служещите на олтара допуска нечестивите да разхищават светите олтари и довежда до запустение Своите храмове. Синове на Илий, като били свещеници, съдии и управители на целия Израил, вместо престарелия си баща, най-много разгневили Бога със своите беззакония, а междувременно и целият Израил заради тях бил подложен на наказание от Бога и ковчегът Господен бил предаден в нечестивите ръце на другоплеменниците.

Когато израилската войска била победена, един човек от Вениаминовото коляно, на име Йеминей, като избягал от мястото на сражението, в разкъсани дрехи и с пепел на главата дошъл в Силом и обявил в града за поражението на израилската войска. Из целия град се разнесъл висок плач. Илий седял в това време на седалището си пред вратите на храма Господен и сърцето му треперело за Божия ковчег. Като чул шума на народния вопъл, той попитал стоящите при него:

- Защо е този шум?

Тогава човекът, който дотичал от стана, дошъл при Илий и казал:

- Аз избягах от полето на битката.

Илий го попитал:

- Какво стана там, сине мой?

- Израилтяните - отвърнал той - са победени от

филистимците и избягаха от тях. Стана голямо поражение на народа, и двамата ти сина са убити, а ковчегът на Завета е взет в плен.

Като чул за пленяването на ковчега, Илий паднал от мястото си, счупил си гръбнака и умрял, тъй като бил тежък и стар, на деветдесет и осем години (1Царств. гл. 4).

Междувременно, след поражението на израилтяните, филистимците взели Ковчега Господен и като тържествували и се гордеели, че са взели в плен светинята Израилева, го донесли в главния си град Азот, внесли го в храма на нечистия си бог Дагон и го поставили заедно със своя идол. Но като влезли на другия ден сутринта в храма на Дагон, видели своя бог на земята, лежащ ничком пред ковчега Господен. Те го повдигнали от земята и го поставили на мястото му. Но когато на следващия ден, сутринта, отново влезли в храма, намерили Дагон не само лежащ пред ковчега Божий, но и разбит: главата му и двете стъпала на нозете, отсечени, лежали отделно на прага. А двете длани на ръцете му - до вратите. Останало само туловището на Дагон. Силата Божия, която била с ковчега, наказала не само филистимския бог, но и всички филистимци и земята им. От мало до голямо ги поразила необикновена болест с гнойни налепи по тайни места на тялото, тъй че мнозина умирали, а които оставали живи, страдали от страшните си рани и така силно викали от непоносимите болки, че викът им стигал до небето (1Царств. гл. 5). Освен това страната се напълнила с мишки, които изпояждали всичко, и земята станала смрадана от много мишки. Тогава филистимците разбрали, че израилският Бог ги наказва заради Своя ковчег, взет в плен и против желанието си го изпратили обратно при израилтяните със златни дарове, както за това е писано подробно в първа книга Царства (1Царств. гл. 6). А ние ще се върнем към разказа за свети пророк Самуил.

След завършване на войната и смъртта на свещеника и израилския съдия Илий, израилтяните били 20 години под филистимско робство, като се намирали във властта на враговете си и им плащали данък. Но като минали 20 години, Бог погледнал на бедствието на Своя народ, угнетен от филистимците, съжалил ги и пожелал да избави Израил от властта на враговете му. Най-напред Той издигнал сред него проповедник на покаянието, верния Си раб и Свой свещеник, пророка Самуил. Понеже Бог не искал иначе да помилува Своя народ, но след като той се разкае. И свети Самуил започнал да проповядва на всички израилеви племена, като казвал:

- Ако от все сърце се обръщате към Господа, то махнете от средата си чуждоземните богове и дъбравите на Астарта (1) и разположете сърцата си само към Господа, служете само Нему Единому и Той ще ви избави от властта на филистимците.

Народът слушал думите на Самуил и му повярвал, тъй като го познавал от детство, а също, че неговите пророчески думи винаги се изпълнявали. И синовете Израилеви отстранили чуждоземните богове, Baal (2) и дъбравите на Астарта и започнали да служат само на Господа, а свети Самуил, като пророк и свещеник Божий, бил сред тях съдия и управител. И Той заповядал на целия Израил да се събере при него в град Масифа на висока планина, за да извърши там покаяна молитва към Бога. Когато израилският народ се събрал при Божия пророк Самуил, започнал да се моли, да пости и да изповядва греховете си и казвал: "Съгрешихме пред Господа." Свети Самуил пък, като свещеник на Бога, принасял жертва за опрощаване на греховете на народа. Тогава филистимците, като чули за събранието на израилския народ, помислили, че се готви да отиде на война против тях, и като се въоръжили, ги нападнали с намерението да ги изтребят. Израилтяните, като чули, че враговете им се приближават с цел да ги нападнат, силно се изплашили и казали на Божия пророк Самуил:

- Не преставай да призоваваш за нас Господа, нашия Бог, за да ни спаси от ръцете на филистимците.

Но светият пророк ги ободрявал, като им казвал да не се страхуват, но да се молят на Бога и да се надяват на Него. Сам той принасял жертва и се молел усърдно на Бога за тях. И чул Господ молитвата на Самуил. Още не завършил жертвоприношението, филистимците приближили, за да воюват с израилтяните, но Господ прогърмял в този ден със силен гръм над филистимците и изсипал върху тях страшни удари от гръм и мълнии. Те изпаднали в ужас и били поразени пред Израиля. Тогава израилтяните излезли от град Масифа и подгонили враговете си, преследвайки ги и поразявайки ги до Ветхор (3). По молитвите на светия Божий пророк и благодарение на разкаянието си, с Божия помощ съвсем ги разбили.

(1) **Астарта** - почитана богиня от финикийците и от други древни народи на Изтока. Почитателите ѝ устройвали за служението ѝ не храмове, а дъбрави и горички.

(2) **Ваал** - бог на слънцето, особено почитан от древните финикийци.

(3) **Ветхор** - планинско възвишение с град под същото име. Намирали се във Вениаминовото коляно близо до североизточната част на границите на филистимските владения.

Така смирил Господ филистимците пред народа Си и те повече не ходели в пределите Израилеви през всички дни на Самуил, а градовете, които били завзели, върнали обратно на израилтяните. И сред Божия народ имало мир през цялото време, докато съдия и управител над него бил светият Самуил, който достойно управлявал целия Израил. Той ходел по градовете, поправял всичко, което се нуждаело от изправяне, и извършвал безкористно и справедливо съд, като не приемал

от никого подаръци и съдел с нелицеприятен съд. После се връщал в Арматем (Рама), тъй като там бил домът му. Там той съдел народа и там построил жертвеник на Господа (1Царств. гл. 7).

Като пребъдвал много години като съдия над Израил, свети Самуил остарял и поставил вместо себе си двамата си сина, Иоил и Авия, за съдии на народа. Но синовете му не поискали да ходят по неговите пътища: те се отклонили в корист и започнали да вземат подаръци от идващите да се съдят при тях. Съдели според даровете и извършвали несправедлив съд. Поради това, като се събрали, израилските старейшини дошли при свети Самуил и му казали:

- Ето, ти остаря, а синовете ти не искат да вървят по твоите пътища. И така, постави ни цар, за да ни съди и да ни управлява, както е при другите народи.

Тези думи на старейшините не се харесали на Самуил, понеже те не просели от него да накаже синовете си или да им отнеме властта да съдят, което той с готовност би направил, но искали от него да им постави цар. Народът обаче настоявал, като казвал:

- Дай ни цар, за да ни съди.

Тогава Самуил се помолил на Господа и Той му казал:

- Послушай гласа на тези хора и направи така, както те искат, понеже не тебе отхвърлиха, но Мене, за да не царувам над тях. Но, обяви им и правата на царя, който ще царува над тях.

И казал Самуил на народа:

- Израилтяни! Знайте как ще властва над вас царя, когото просите. Той ще вземе синовете ви и ще ги направи свои

слуги: ще ги въоръжи, ще ги качи на коне, ще им нареди да яздят пред колесниците му и ще ги постави за хилядоначалници и стотници при себе си. Освен това ще ги обърне на свои роби. Ще ги направи орачи на земите си, жетвари на нивите си, събирачи на грозде в лозята си и изпълнители на всички потребни за себе си работи. И дъщерите ви ще вземе, за да му правят благовонни мазила, да му варят ядене и пекат хляб. И вашите поля, лозята и маслиновите градини, всичко, което е най-хубаво у вас, той ще вземе и ще даде на слугите си, а което остане у вас от посевите, лозята и нивите, ще обложи с десятък, така, че от това, което остане у вас, ще му давате десетата част. По същия начин робите и робините ви и най-добрия ви добитък ще прибере за себе си и вие ще бъдете негови роби. И в тези дни ще застенете, обременени от царя си, но Господ няма да ви отговаря, понеже сами пожелахте цар за себе си.

Когато свети Самуил говорел това, народът не искал да слуша думите му, но крещял срещу него, като казвал:

- Искаме цар, за да бъдем и ние като другите народи. Нека да ни съди нашият цар и да излиза пред нас на война против враговете ни.

След това свети Самуил наредил на народа да се разотиде по домовете си, докато Бог не му покаже човека, достоен да бъде цар (1Царств. гл. 8.).

Във Вениаминовото племе, в града, наричан Гава (Гива) имало човек, на име Кис. Той имал син, на име Саул, висок на ръст и красив и нямало по-хубав от него сред израилтяните. На Кис се загубили ослиците и той изпратил сина си Саул със слугата си да ги търси. Те търсили по всички места, но не ги намерили. И ето, приближили до една планина, наречена Сифа, където се намирал град Арматем (Рама), там живеел свети Самуил. Саул казал на слугата си:

- Да се върнем, да не би баща ми, като забрави за ослиците, да почне да се безпокои за нас.

Но слугата му казал:

- Ето, в тоя град има един човек Божий, човек почитан. Всичко каквото той каже, се сбъдва. Да отидем там; може би ще ни посочи пътя, по който да вървим.

И те тръгнали към Божия човек, а Господ още преди това открил на Самуил всичко за Саул и му заповядал да го помаже за цар. Като видял сина на Кис, Самуил ласкаво го посрещнал и му наредил да не се безпокои за ослиците, понеже те вече били намерени, и го приютил при себе си през този ден и през нощта. На другия ден сутринта, като изпращал Саул, Самуил взел съд с елей, възлял го на главата му, целунал го и казал:

- Ето, Господ те помаза за цар над народа Си. Сега ти ще царуваш над Господния народ и ще го спасиш от ръцете на окръжаващите го врагове.

Това помазание било извършено тайно, както и пророчеството за бъдещото царуване на Саул. И свети Самуил казал на Саул всичко, което трябвало да стане на пътя му, говорейки:

- Ето ти знамение, че Господ те е помазал за цар. Когато си тръгнеш от мене, ще срещнеш двама човеци близо до Рахилиния гроб, във Вениаминовите предели, в Целцах и те ще ти кажат: намериха се ослиците, които търсеше, и баща ти, като забрави ослиците, се безпокои за вас, думайки: "Какво стана със сина ми?" Оттам ще отидеш при Таворската дъбрава и ще те срещнат трима човека, които отиват при Бога във Ветил: единият носи три ярета, другият носи три хляба, а третият носи мях с вино; ще те поздравят и ще ти дадат двата хляба, и ти ще ги вземеш от ръцете им. След това ще дойдеш

на Божия хълм, дето е филистимската стража (там са филистимските началници); и когато влезеш в града, ще срещнеш група пророци, които слизат от хълма, и пред тях пластир и тимпан, пищялка и гусла, и те ще пророчестват; Дух Господен ще слезе върху тебе и ти ще пророчестваш заедно с тях и ще станеш друг човек. Когато тия личби се сбъднат с тебе, тогава прави каквото може ръката ти, защото с тебе е Бог.

Когато Саул си тръгнал, всичко се случило така, както му казал пророкът.

След това свети Самуил наредил на целия народ да се събере при Господа в град Масиф, сам отишъл там и казал на израилтяните:

- Тъй говори Господ, Бог Израилев: Аз изведох Израиля из Египет и ви избавих от ръцете на египтяни и от ръцете на всички царства, които ви притесняваха. А вие сега отхвърлихте вашия Бог, Който ви спасява от всички ваши неволи и тъги, и Му рекохте: постави ни цар. И тъй, застанете сега пред Господа според колената си и според племената си.

Като казал това, Самуил поставил пред Господа всички Израилеви колена и започнал да хвърля жребие, от кое племе да изберат царя. Жребият посочил Вениаминовото коляно. После започнали отново да хвърлят жребий на известните в това племе мъже. Жребият паднал на Саул, Кисовия син. Започнали да търсят Саул, но не го намирали, понеже се бил скрил в една къща, като считал себе си недостоеен за такава висока чест и искал да я избегне. Но Господ го открил. Тогава някои от народа, заедно със Самуил, отишли и го взели оттам, като го изправили сред народното събрание. По ръст той бил по-висок от всички. И Самуил казал:

- Виждате ли кого е избрал Господ? Като него няма в целия

народ.

Тогава народът извикал:

- Да живее царят!

И Самуил изложил на народа правата на царството, написал ги в книга и я сложил пред Господа. Но още не била утвърдена напълно царската власт на Саул, понеже имало недоволни и несъгласни. Самуил разпуснал народа и всички отишли по домовете си. Също и Саул си отишъл в къщи, в Гива; с него отишли и храбрите, до чието сърце се докоснал Бог. А негодниците казвали: та той ли ще ни спаси? И го презрели и не му донесли дарове. Но той като че ли не забелязвал това (1Царств. гл. 9,10).

Минал около месец след това и Амонитският цар Наас с огромна войска дошъл в града Иавис Галаадски, в частта Манасиева, и го обсадил от всички страни. Обсадените жители, като видели голямата войска на Наас, казали:

- Сключи съюз с нас и ние ще ти служим.

Но Наас им отговорил:

- Щеключа съюз с вас, но с условие, да извадя всекиму от вас дясното око и чрез това да хвърля безчестие върху цял Израил.

Тогава жителите на града изпратили хора при Саул, молейки го да им помогне и да ги освободи от обсадата. Саул незабавно отправил пратеници по всички израилски предели, бързо събрал значителна войска и като взел със себе си светия пророк Самуил, внезапно приближил Наас. Сутринта, много рано, той го нападнал, разбил го и разпръснал войската му, а него самия убил. Тогава израилтяните казали на пророк Самуил:

- Кой казваше Саул да не царува над нас? Дайте ни тия човеци да ги убием.

Но Саул казал:

- На днешния ден не бива никой да се убива, защото днес Господ извърши спасение в Израиля.

А свети Самуил казал:

- Да идем в Галгал и да осветим там царството.

Целият народ отишъл в Галгал и Самуил помазал пред всички Саул за цар. Принесли мирни жертви пред Господа и твърде се развеселили Саул и всички израилтяни (1Царств. гл. 11).

Докато Израилтяните се радвали за новопоставения си цар, с когото удържали толкова славна победа над амонитяните, свети Самуил им казал:

- Ето, аз послушах вашия глас във всичко, що ми говорихте, и поставих ви цар, и ето, царят върви пред вас; а аз остарях и побелях; и синовете ми са с вас. Аз пък вървах пред вас от младини до днес; ето ме: свидетелствувайте против мене пред Господа и пред Неговия помазаник, кому съм взел вола, кому съм взел осела, кого съм обидил и кого съм притеснил, от кого съм взел дар и съм затворил очи спрямо делото му - и аз ще ви го върна.

Народът му отговорил:

- Ти не си ни обиждал, нито си ни притеснявал, и не си взимал от нас пари, нито подаръци.

След това Самуил казал:

- В този ден свидетел против вас е Господ и Неговият помазаник, вашият цар, че не намерихте нищо против мене,

заради което бихте могли да искате цар, тъй като Сам Господ ви беше Цар и ви управляваше чрез различни съдии, избавяйки ви от ръцете на враговете ви. Знайте, че сте извършили голям грях пред Господа, затова, че искахте цар. Ето, сега ще видите знамение (1Царств. гл. 12).

Като казал тези думи, Самуил започнал да се моли на Господа. Било жътвено време и денят бил ясен и сух. Изведнъж загърмал силен гръм, засвяткала страшна мълния, появили се облаци и завалял проливен дъжд. Целият народ бил обзет от голям страх от Господа и Самуил и казал на пророка:

- Помоли се за рабите си пред твоя Господ Бог, за да не умрем, защото виждаме, че към всичките си грехове прибавихме още един грях, когато искахме за себе си цар.

И свети Самуил отговорил на народа:

- Не се бойте, Господ няма да остави народа Си. Оставайте при вашия цар, но служете на Господа от всичкото си сърце и изпълнявайте волята Му, вие и вашият цар, а аз няма да престана да се моля за вас на Господа: само се бойте от Него и Му служете от всичкото си сърце, помнейки всички чудеса и благодеяния, които Той извърши за вас. Ако пък вършите зло, ще загинете заедно с вашия цар.

Като казал всичко това на народа, свети Самуил оставил властта на съдия и се занимавал само със свещеническото служение.

Царувайки над Израил, Саул с течение на времето започнал да се развращава, прогневявайки Бога, и се осмелявал да си присвоява правата на свещеническото звание - да принася жертва на Бога без Божия свещеник Самуил. Освен това се оказал непокорен на Божията воля. Защото чрез устата на

Своя пророк Самуил Господ му заповядал да отиде и да изтреби амаликците за отдавнашното им зло дело - за това, че когато израилският народ вървял през пустинята от Египет към обетованата земя, те му поставили пречка по пътя. Господ заповядал следното:

- Не щади никого от тях, но предай на смърт всичко от мъж до жена, от момък до кърмаче, от вол до овца, от камила до осел.

Цар Саул събрал голяма войска от израилтяни, излязъл срещу страната на амаликци, разбил войската им и като завладял страната им, заловил царя им жив. Той изтребил с меч целия амаликски народ: стари и млади, мъже и жени, а царя им пощадил. Освен това войниците му взели със себе си всичко по-добро от амаликските стада, изстребвайки само лошото и незначителното. Те разграбили и всичкото по-ценно имущество на амаликитците, не изпълнявайки Господнята воля да не щадят нищо и никого и да не вземат нищо със себе си, но всичко да предадат на унищожение.

И било такова слово от Господа към пророк Самуил:

- Жаля, че поставих Саула за цар, понеже той се отвърна от Мене и не изпълни думата Ми.

И Самуил се натъжил за Саул, и викал към Господа цяла нощ, молейки се за него. Като станал рано сутринта, Самуил отишъл да посрещне израилтяните, връщащи се от война, и срещнал Саул в Галгал. Като видял свети Самуил, Саул му казал:

- Благословен да си от Господа: аз изпълних всичко, което Господ ми каза чрез тебе.

Но Самуил му казал:

- А какво е това блеене на овци в ушите ми и мучене на волове, което чувам?

Саул отговорил:

- Докарах ги от амаликците; които се оказаха по-добри, народът ги пощади и ги събра, а по-лошите изстреби.

И свети Самуил му казал:

- Защо не послуша гласа Господен във всичко, а се нахвърли на плячка и извърши зло пред очите на Господа?

Тогава Саул отговорил на Самуил:

- Аз послушах гласа Господен и направих така, както Той ми заповяда. Изстребих амаликците, хванах царя им и го доведох жив, а народът взе плячка от стадата, - най-добрите овце и биволи - за всесъжение и принасяне жертва на Господа Бога.

Свети Самуил отговорил на Саул:

- Нима на Господа са угодни вашите всесъжения и жертви? Не беше ли по-добре да изпълните Господнята заповед? Защото послушанието е много по-угодно на Бога от всички жертви и от овнешка тлъстина. Непокорството на Божиата воля е също такъв грях, какъвто е магьосничеството, и нарушаването на Господнята заповед е същото, каквото е идолопоклонството. И задето ти отхвърли думата на Господа, и Той те отхвърли, за да не царува твойт дом над Израиля.

Саул казал:

- Съгреших, понеже престъпих Господнята заповед и твоята дума, но се уплаших от народа и послушах гласа му. А сега те моля, сними от мене моя грях и се върни с мене към жертвите, за да се поклоня на Господа Бога пред очите ти.

Но свети Самуил се обърнал, за да си иде от него, а Саул се

хванал за края на дрехата му и я раздрал, повличайки Божия човек към себе си. Тогава светецът му казал:

- Днес Господ изтръгна царството Израилево от тебе и го даде на твоя ближен, който е по-добър от тебе.

Саул казал на Самуил:

- Съгреших пред Господа, но не ме унижавай сега пред израилските старейшини и пред моя народ и се върни с мене, и аз ще се поклоня на Господа, твоя Бог.

Самуил се върнал след Саул и те се поклонили на Господа. И свети Самуил казал:

- Доведете ми амаликския цар Агаг.

И Агаг, разтреперан, се приближил до него и изрекъл:

- О, колко горчива е смъртта!

Свети Самуил му отговорил:

- Както мечът ти лишаваше жени от децата им, тъй и майка ти между жените нека бъде лишена от син.

И Самуил разсякъл Агаг пред Господа в Галгал не защото постъпвал като мъчител, но за да изпълни Господнята заповед. След това Самуил отишъл в Арматем (Рама), а Саул се отправил към своя дом в Гавая (Гива). И Самуил вече не се виждал с цар Саул до деня на смъртта си, но скърбял за него, съжалявайки за неговата погибел (1Царств. гл. 15).

След време Господ казал на Самуил:

- Докога ще скърбиш за Саул, когото аз отхвърлих да не бъде цар над Израиля? Напълни рога си с елей и иди във Витлеем при Иесей, защото между синовете му аз намерих достоен да бъде цар.

Самуил отговорил на Господа:

- Как да ида? Саул ще чуе и ще ме убие.

Тогава Господ казал:

- Вземи от стадото си една телица и като я докараш във Витлеем, кажи, че си дошъл да принесеш жертва на Господа. И покани Иесей и синовете му на жертвата. Аз ще ти кажа какво да правиш, и ти ще Ми помажеш оногова, когото ти посоча.

И Самуил направил така, както му казал Господ, и дошъл във Витлеем. Градските старейшини, обзети от страх от неговото идване, излезли да го посрещнат и го попитали:

- О, прозорливецо! С мир ли идеш?

Самуил отговорил:

- С мир. Дошъл съм да принеса жертва на Господа. Осветете се с въздържание и молитва, и дойдете при мене, и аз ще извърша жертвоприношение.

Като извършил жертвоприношението, свети Самуил дошъл в дома на Иесей и му заповядал да доведе при него един по един синовете му. Иесей довел при пророка най-големия си син, Елиав. И пророкът попитал Господа, молейки Му се, не е ли този определен от Него за цар? Господ казал на Самуил:

- Не гледай на лицето му и на високия му ръст; Аз го отхвърлих. Защото, като съдя, Аз не гледам на лице. Човек гледа на лице, а Господ гледа на сърце.

Тогава Иесей повикал Аминадав и го довел при Самуил. Пророкът казал:

- И този не е избрал Господ.

След това Иесей довел Сама и Самуил казал:

- И него не е избрал Господ.

Така Иесей довел при Самуил всичките си седем сина. И Самуил казал на Иесей:

- Всичките ти синове ли са тука?

Иесей отговорил:

- Остана само най-малкият, той пасе овцете на полето.

Самуил казал:

- Прати да го доведат, защото няма да седнем да обядваме, докато той не дойде тук.

Тогава Иесей пратил, и го довели. Той бил рус, с хубави очи и приятно лице. И Господ казал на Самуил:

- Стани и го помажи, защото това е той.

Тогава Самуил взел рога с елей и го помазал посред братята му. И Дух Господен почивал върху Давид от оня ден и насетне. След това Самуил станал и отишъл в дома си в Арматем (Рама) (1Царств. 16:1-13.).

Като завършил дните на живота си, Самуил, вече в старостта си, заспал смъртен сън. И всички израилтяни се събрали и го оплакали, и го погребали в къщата му в Арматем (Рама) (1Царств. 25:1).

Иисус, син Сирахов, възхвалявайки свети пророк Самуил, казва следното:

“Възлюбеният от своя Господ Самуил, пророк Господен, основа царство и помаза царе (Саул и Давид) за своя народ; той съди народа по закона Господен, и

(по молитвите му) Господ посети Иакова; по своята вяра той беше истински пророк... Той викна към Всемогъщия Господ, когато враговете отвред го притискаха... и Господ изгърмя от небето и със силен шум направи да се чуе гласът Му; и изтреби тирските вождове и всички князе филистимски. Още преди времето на вечното свое успокоение (Самуил) засвидетелствува пред Господа и Неговия помазаник: "имот, ни дори обувки, не съм взел от никого", и никой го не укори. Той пророкува и след смъртта си, и предсказа на царя (Саул) смъртта му, и в пророчество възвиси от земята гласа си, че ще бъде изтребен беззаконният народ" (Сир. 46:16-23).

Ето какво казва за Самуил Сирах. А ние, грешните, надявайки се по молитвите на този свят Божий угодник да получим прошка на греховете и спасение, да прославяме Отца и Сина и Светия Дух, Единия Бог в Троица, сега, винаги и во веки веков. Амин.

Тропарь пророка Самуила

глас 2

Дар многочѣстен дан бысть непло́дней утрóбе/ и принесѣн в жéртву, я́ко всесождѣ́ние благоприя́тно, Го́сподеви своему́,/ послужи́в Тому́ в преподо́бии и пра́вде,/ тем тя почита́ем, проро́че Бо́жий Саму́иле,// я́ко моли́твенника о душа́х на́ших.

Ин тропарь пророка Самуила

глас 5

От ма́тере умоле́нный, тезоимені́те да́ния Бо́жия,/ от Бо́га зва́ния во младе́нчестве сподо́бися,/ честный проро́че Саму́иле,/ до́бре пасый непокорі́выя лю́ди/ и царѣм явѣ́выйся

устроитель,/ и о нас, вѣрно чтущих тя, моли Истиннаго Бѣга,//
да спасет дѹши наша.

Ин тропарь пророка Самуила

глас 2

Пророка Твоего Самуила пѣмь, Господи, праздноюще,/ тем
Тя молим:// спаси дѹши наша.

Кондак пророка Самуила

глас 8

Яко многочестный дар, прежде зачатия вдан Бѣгу,/ и из
млада Тому, яко Ангел, послужил еси, всеблаженне,/ и
сподобился еси предбѹдущая вещати. / Тѣмже вопиѣм ти://
радуйся, пророче Бѣжий Самуиле, архиерѣю великий.

Ин кондак пророка Самуила

глас 8

Помѣзателю царский,/ пѣче же святаго боговѣдца Давида,/
великий Самуиле,/ потщися умоли о нас,/ да помѣжемся
Святаго Дѹха мастию/ и бѹдем странни неприязни,// якоже
Давид нечѣстому дѹху Саѹлову.

Светите мѣченици Севир и Мемнон и с тях 37 мѣченици († 304 г.)

В този ден се почита паметта и на Севир, родом от Тракия,
на Мемнон стотник и с тях 37 мѣченици, пострадали за Христа
във Филипопол, от игемона Апелиан. Тялото на Севир било
подложено на стъргане с железа, след това му били сложени
нажежени пръстени и нажежен железен колан и накрая бил
посечен с меч в главата. Стотника Мемнон бил разпънат

между два стълба и предаден на мъчения, при което мъчителите изрязали от кожата му три ремъка от главата до краката. След това мъчителите отсекли ръцете и краката на Мемнон и останалите 37 мъченици, разпалили огромна пещ и хвърлили всички Христови страдалци в огъня. Така приключили своите страдания светите страсотерпци.

Тези свети мъченици пострадали в 304 г. при императорите Диоклетиан и Максимиан.

ЧЕТИ-МИНУТИ

{{_LINK1_}}